

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2020-0296730	Datum opzoeking:	15/09/2020
Referentienummer:	Parochiekerk Borgloon-1	Zoekdata:	73041A0195/00A000
Perceel:	73041A0195/00A000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Borgloon afdeling BORGLOON 2 AFD/KUTTEKOVEN/, sectie A met perceelnummer 0195/00A000 [73041A0195/00A000]

Informatievraag: beschermd onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

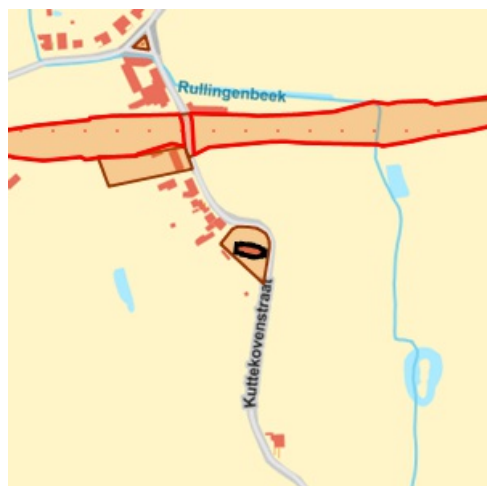
- **Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper met kerkhof:** (detail zie bijlage)
- **Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper met kerkhof: toren:** (detail zie bijlage)

Legende

- | | |
|---|--|
|  Cultuurhistorische landschappen |  Monumenten |
|  Archeologische sites |  Overgangszones |
|  Stads- en dorpsgezichten | |

Informatievraag: vastgestelde inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- **Parochiekerk Sint-Jan de Doper met kerkhof:** (detail zie bijlage)

Legende

- | | |
|--|--|
|  Landschapsatlas |  Archeologische zones |
|  Historische tuinen en parken |  Bouwkundig erfgoed - gehelen |
|  Houtige beplantingen |  Bouwkundig erfgoed - relictten |

Informatievraag: wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- **Parochiekerk Sint-Jan de Doper met kerkhof:** Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Berlingen en Kuttelkoven:** Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

- | | |
|--|--|
|  Historische tuinen en parken |  Houtige beplantingen |
|  Archeologische zones |  Landschapatlas |
|  Bouwkundig erfgoed - gehelen |  Orgels |
|  Bouwkundig erfgoed - relict | |

Informatievraag: Unesco werelderfgoed

Indicatieve kaartweergave



Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- | |
|---|
|  Bufferzones |
|  Kernzones |

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

Onroerend erfgoed wordt beschermd omdat het van grote waarde is voor de gemeenschap. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Het onroerend erfgoeddecreet voorziet vier mogelijke beschermingsstatuten;

1. een beschermd monument
2. een beschermd cultuurhistorisch landschap
3. een beschermd stads- of dorpsgezicht
4. een beschermde archeologische site

Geïnteriseerd onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed. Daarnaast zijn er ook enkele thematische inventarissen gerealiseerd: over historische tuinen en parken, houtige beplantingen met erfgoedwaarde en orgels.

Geïnteriseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met bepaalde rechtsgevolgen, die verschillen naargelang de inventaris.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet in de vaststelling van minstens vijf inventarissen:

- De inventaris van het bouwkundig erfgoed
- De landschapsatlas
- De inventaris van de archeologische zones
- De inventaris van houtige beplantingen met erfgoedwaarde
- De inventaris van historische tuinen en parken

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel vijf beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette en de volledige Brugse binnenstad.

Informatieverplichting

Iedereen die **een beschermd onroerend erfgoed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar dient in de publiciteit én in de onderhandse en authentieke akte vermelden dat het om een beschermd goed gaat, en wat de precieze rechtsgevolgen daarvan zijn.

Iedereen die **een geïnteriseerd onroerend goed** verkoopt of verhuurt voor meer dan negen jaar, moet dit niet in de publiciteit vermelden, maar wel in de onderhandse en authentieke akte, alsook de precieze rechtsgevolgen die aan de opname verbonden zijn door een verwijzing naar hoofdstuk 4 van het Onroerenderfgoeddecreet op te nemen.

Archeologie

Op percelen die in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site gelegen zijn of die in een archeologische zone gelegen zijn die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van archeologische zones dient de archeologieregelgeving te worden nageleefd. Zorg dat je het correcte traject volgt bij vergunningsaanvragen.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Parochiekerk Borgloon-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Borgloon afdeling BORGLOON 2 AFD/KUTTEKOVEN/, sectie A met perceelnummer 0195/00A000 [73041A0195/00A000]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd monument: Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper met kerkhof

Beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies grafkruisen, kerkhoven, omheiningsmuren, parochiekerken

Stijl

Datering eerste helft 13de eeuw, tweede kwart 19de eeuw, derde kwart 19de eeuw

Beschrijving

De Sint-Jan-de-Doperkerk, omgeven door een ommuurd kerkhof met grafkruisen, is opgetrokken op een dominerende hoogte in het centrum van Kuttehoven. De kerk bestaat uit een romaanse toren in silex en mergelsteen uit de eerste helft van de 13de eeuw en een neoclassicistisch, bakstenen schip uit 1840-1850.

Historiek

De Sint-Jan-de-Doperkerk was oorspronkelijk een filiaal van de kerk van Borgloon. De parochie, waaronder ook een gedeelte van de dorpen Voort en Gotem (tot 1252) ressorteerde, bezat het dooprecht. Waar het patronaat oorspronkelijk in handen was van de Graven van Loon, droegen deze het in het begin van de 13de eeuw over aan Diederik van Altena, Heer van Kortessem. Deze schonk in 1225 het benoemingsrecht van de pastoor aan het pas opgerichte kapittel van de Kortessesemse Sint-Pieterskerk, de tienden vervielen aan Willem van Kuttehoven en Herman van Vechmaal. Met goedkeuring van de heer van Kortessem verkochten deze laatsten hun aandeel respectievelijk in 1232 en 1234 aan de abdij van Herkenrode en omstreeks het midden van de eeuw verwierf de abdij het volledige patronaatsrecht. Deze situatie bleef ongewijzigd tot de Franse Revolutie.

De kerk schijnt in de 13de eeuw te zijn gemonumentaliseerd in romaanse stijl, mogelijk geschiedde dit onder impuls van Herkenrode. Het gebouw werd tot zwart goed verklaard in de Franse Tijd en bleef gesloten tussen 1797 en 1802. De meubilering werd in 1799 verkocht, maar de koper schonk alles onmiddellijk terug aan de kerk.

De oude, bouwallige kerk werd in 1840, onder pastoor Joseph-Louis Truyens, op de toren na afgebroken en vervangen door het huidige, neoclassicistische gebouw. De wijding volgde in 1850. In 1862 werd de spits heropgebouwd en de kerkingang aangepast. In 1906 volgden herstellingswerken en in 1909 de restauratie van toren en daken. De toren werd opnieuw gerestaureerd in 1956. In 2009 volgde een volledige restauratie van de kerk naar ontwerp van architectenbureau Michel Janssen.

Beschrijving

Kerk

De kerk, omgeven door een kerkhof, is opgetrokken op een dominerende hoogte boven de straat en vormt als dusdanig een belangrijk merkteken in het landschap. De Kuttehovenstraat slingert zich als holle weg omheen de kerkheuvel en leidt verder langsheen een talud in de richting van de spoorwegbrug.

De plattegrond beschrijft een éénbeukig schip van vier traveeën, met vierkante westtoren, halfronde apsis, en rechthoekige sacristie, aangebouwd tegen de achterkant van het koor. De vierkante toren, reeds beschermd bij Koninklijk Besluit van 19 januari 1935, is opgetrokken in regelmatige silexblokken, met gedeeltelijk in kalksteen gerestaureerde hoekbanden, en bekroond met een recentere, mergelstenen top onder een ingesnoerde, leien naaldspits. De onderste bouwlagen zijn vrijwel blind, op een paar smalle lichtspleten en een klein, spitsboogvormig venster in de zuidgevel na. Een neoclassicistisch portaal van 1862, rechthoekig in een hardstenen omlijsting op neuten, en voorzien van een entablement, biedt toegang tot de kerk. De bovenste geleding is voorzien van galmgaten in de vorm van een rondboogbifora met een deelzuiltje met knopkapiteel, gevat in een rondboogvormige opening. Het bakstenen schip met bakstenen plint is voorzien van rondboogvensters in een mergelstenen omlijsting met negblokken in regelmatig verband. De gevels zijn afgewerkt met hoekpilasters, een doorlopende hardstenen lekdrempel en een gekorniste, mergelstenen kroonlijst. De apsis is blind. De sacristie is in de achtergevel voorzien van twee getoogde vensters in een mergelstenen omlijsting.

Interieur

Het interieur is volledig bepleisterd, overdekt met een gedrukt tongewelf op een gekorniste kroonlijst, dat gedragen wordt door pilasters met Ionisch kapiteel. Het meubilair omvat een altaar in marmer en gemarmerd hout (circa 1840), een eikenhouten biechtstoel (midden 18de eeuw) en eikenhouten doksaal (circa 1840), een neoromaanse, hardstenen doopvont met messing deksel (midden 19de eeuw),

neogotische glasramen en een neogotische kerkbank van de eigenaars van het kasteel de Klee.

Kerkhof

Op het kerkhof prijken grafkruisen van: Margareta Vandersmissen, haar dochter [Maria?] Stra[ven] en hun neef, alle gestorven in 1636; [Ard?] Smeets en zijn echtgenote Catharina Vande[?]smiessen, beide overleden op 24 februari 163[.]; Margarita Minnen en haar kinderen, overleden in 1690; pastoor Petrus Melotte, overleden in 1753, en Jan Vroninx, overleden in 1673. Het kerkhof is ommuurd en vanop straatniveau bereikbaar via een rechte natuurstenen steektrap met bakstenen balustrades.

Bibliografie

- Beschermingsdossier DL002258, Aspecten van Kuttekoven (S. Defresne, C. De Maegd, F. Schlusmans, 2003, digitaal dossier).
- PAUWELS D. & SCHLUSMANS F. 1999: *Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Limburg. Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N4, Turnhout, 202.
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/31995> (geraadpleegd op 15 april 2014).
- <http://www.micheljanssen.be/detail.php?id=14&sel=pictures> (geraadpleegd op 15 april 2014).

De bescherming als monument betreft de Sint-Jan-de-Doperkerk en het omkaderend kerkhof met grafkruisen en ommuring.

Waarden

De Sint-Jan-de-Doperkerk, het kerkhof met grafkruisen en de kerkhofmuur zijn beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Historische waarde

De kerk heeft een intrinsieke historische waarde als feodale stichting met een lange voorgeschiedenis; in oorsprong filiaal met dooprecht van de nabije Sint-Odulphuskerk in Borgloon, gepatroneerd door de Graven van Loon; in handen gekomen van de Heer van Kortesseem en uiteindelijk, omstreeks het midden van de 13de eeuw, toegewezen aan de cisterciënzerinnenabdij van Herkenrode; van dan af extrinsiek historisch waardevol, architectuurhistorisch bevestigd door de Romaanse kern; vermoedelijk werd de kerk onder impuls van de abdij gemonumentaliseerd. Stabiele eigendomstoestand tot de Franse Revolutie, waarna chaos: in 1797 werd het gebouw gesloten; de meubels werden verkocht in 1799, maar konden onmiddellijk worden gerecupereerd. Tweede architectuurhistorische markering in de 19de eeuw: heropbouw van het schip rond 1840, onder pastoor Joseph-Louis Truyens, nieuwe torenspits en portaal van 1862.

Historische waarde

in casu architectuurhistorische waarde:

Het schip vertegenwoordigt de 19de-eeuwse ontwikkelingsfase van de kerk en vormt een essentieel typologisch onderdeel van het pand. Eénbeukige plattegrond, vier traveeën diep, met halfronde apsis en aangebouwde sacristie. Bakstenen gebouw met hoekpilasters en mergelstenen kroonlijst; neoklassiek portaal in hardstenen omlijsting onder entablement, zijdelingse rondboogvensters in mergelstenen omlijsting met doorlopende hardstenen lekdrempels. Bepleisterd interieur, overdekt met een tongewelf op een kroonlijst, gedragen door ionische pilasters. Meubilering (behalve een mogelijks 18de-eeuwse biechtstoel) dateert uit de verbouwingsperiode; neogotische glasramen.

Op het kerkhof bevinden zich vijf 17de en 18de-eeuwse grafkruisen en verschillende latere grafmonumenten.

Sociaal-culturele waarde

De kerk is ingeplant op een hoogte en als dusdanig van een uitgesproken beeldbepalende waarde; het gebouw bekleedt in het kader van aloude feodale en landelijke krachtverhoudingen letterlijk en figuurlijk een centrale positie in het dorp; getuige van de lokale verankering is de neogotische kerkbank van de eigenaars van het nabije kasteelgoed de Klee.

Volksculturele waarde

De kerk is ingeplant op een hoogte en als dusdanig van een uitgesproken beeldbepalende waarde; het gebouw bekleedt in het kader van aloude feodale en landelijke krachtverhoudingen letterlijk en figuurlijk een centrale positie in het dorp; getuige van de lokale verankering is de neogotische kerkbank van de eigenaars van het nabije kasteelgoed de Klee.

Is de aanduiding van

- **Kuttekovenstraat zonder nummer (Borgloon)** Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/3262>

Beschermingsbesluiten

- **Geografisch pakket Kuttekoven** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/4071>
Definitieve beschermingsbesluiten

Beschermd monument: Parochiekerk Sint-Jan-de-Doper met kerkhof: toren

Beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies [kerktorens](#)

Stijl

Datering [eerste helft 13de eeuw](#), [derde kwart 19de eeuw](#)

Beschrijving

De toren van de Sint-Jan-de-Doperkerk in Kuttehoven werd in de eerste helft van de 13de eeuw gebouwd in romaanse stijl en is opgetrokken uit silex en mergelsteen, met gebruik van kalksteen.

Historiek

De Sint-Jan-de-Doperkerk was oorspronkelijk een filiaal van de kerk van Borgloon. De parochie, waaronder ook een gedeelte van de dorpen Voort en Gotem (tot 1252) ressorteerde, bezat het dooprecht. Waar het patronaat oorspronkelijk in handen was van de Graven van Loon, droegen deze het in het begin van de 13de eeuw over aan Diederik van Altena, Heer van Kortesse. Deze schonk in 1225 het benoemingsrecht van de pastoor aan het pas opgerichte kapittel van de Kortessese Sint-Pieterskerk, de tienden vervielen aan Willem van Kuttehoven en Herman van Vechmaal. Met goedkeuring van de heer van Kortesse verkochten deze laatsten hun aandeel respectievelijk in 1232 en 1234 aan de abdij van Herkenrode en omstreeks het midden van de eeuw verwierf de abdij het volledige patronaatsrecht. Deze situatie bleef ongewijzigd tot de Franse Revolutie.

De kerk schijnt in de 13de eeuw te zijn gemonumentaliseerd in romaanse stijl, mogelijk geschiedde dit onder impuls van Herkenrode. Het gebouw werd tot zwart goed verklaard in de Franse Tijd en bleef gesloten tussen 1797 en 1802. De meubilering werd in 1799 verkocht, maar de koper schonk alles onmiddellijk terug aan de kerk.

De oude, bouwallige kerk werd in 1840, onder pastoor Joseph-Louis Truyens, op de toren na afgebroken en vervangen door het huidige, neoclassicistische gebouw. De wijding volgde in 1850. In 1862 werd de torenspits heropgebouwd en de kerkingang aangepast. In 1906 volgden herstellingswerken en in 1909 de restauratie van toren en daken. De toren werd opnieuw gerestaureerd in 1956. In 2009 volgde een volledige restauratie van de kerk naar ontwerp van architectenbureau Michel Janssen.

Beschrijving

De vierkante toren is opgetrokken in regelmatige silexblokken, met gedeeltelijk in kalksteen gerestaureerde hoekbanden, en bekroond met een recentere, mergelstenen top onder een ingesnoerde, leien naaldspits. De onderste bouwlagen zijn vrijwel blind, op een paar smalle lichtspleten en een klein, spitsboogvormig venster in de zuidgevel na. Een neoclassicistisch portaal van 1862, rechthoekig in een hardstenen omlijsting op neuten, en voorzien van een entablement, biedt toegang tot de kerk. De bovenste geleding is voorzien van galgaten in de vorm van een rondboogbifora met een deelzuiltje met knopkapiteel, gevat in een rondboogvormige opening.

Bibliografie

- Beschermingsdossier DL002258, Aspecten van Kuttehoven (S. Defresne, C. De Maegd, F. Schlusmans, 2003, digitaal dossier).
- PAUWELS D. & SCHLUSMANS F. 1999: *Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Provincie Limburg. Arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N4, Turnhout, 202.
- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/31995> (geraadpleegd op 15 april 2014).

De bescherming als monument betreft de toren van de parochiekerk Sint-Jan-de-Doper.

Waarden

Archeologische waarde

in casu *oudheidkundige waarde*

De toren der kerk van Sint-Jan-Baptiste is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Historische waarde

in casu *kunsthistorische waarde*

Historische waarde

Is de gedeeltelijke aanduiding van

- **Kuttehovenstraat zonder nummer (Borgloon)** Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met

behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/3261>

Beschermingbesluiten

- Kerken, abdij en stadhuis - <https://id.erfgoed.net/bsluiten/6>
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Parochiekerk Sint-Jan de Doper met kerkhof

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies kerkhoven, omheiningsmuren, parochiekerken

Stijl

Datering eerste helft 13de eeuw, tweede kwart 19de eeuw

Beschrijving

Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof.

Waarden

Historische waarde

Architecturale waarde

Is de aanduiding van

- **Kuttekovestraat zonder nummer (Borgloon)** Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/19501>

Beschermingsbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Limburg](https://id.erfgoed.net/besluiten/14564) - <https://id.erfgoed.net/besluiten/14564>
Schrappingsbesluiten Vaststellingsbesluiten

Parochiekerk Sint-Jan de Doper met kerkhof



Beknopte karakterisering

Typologies kerkhoven, omheiningsmuren, parochiekerken

Stijl

Datering eerste helft 13de eeuw, tweede kwart 19de eeuw

Beschrijving

Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof. De kerk is van 1797 tot 1802 gesloten; in 1799 wordt het mobiliair verkocht, doch door de koper onmiddellijk aan de kerk teruggeschonken. De oude, bouwvallige kerk wordt in 1840, onder pastoor Joseph-Louis Truyens, afgebroken en vervangen door het huidige gebouw, dat in 1850 wordt ingewijd. Heropbouw van de spits en aanpassing van de kerkingang in 1862. In 1906 herstellingswerken en in 1909 restauratie van toren en daken. De toren wordt in 1956 opnieuw gerestaureerd.

De plattegrond beschrijft een éénbeukig schip van vier traveeën, met vierkante westtoren, halfronde apsis, en rechthoekige sacristie, aangebouwd tegen de achterkant van het koor.

Vierkante toren van silex in vrij regelmatig verband, de hoeken op sommige plaatsen gerestaureerd met kalkstenen hoekbanden. De onderste bouwlagen zijn vrijwel blind, op een paar smalle lichtspleten na, en een klein, spitsboogvormig venster in de zuidzijde. Bovenste geleding van mergelsteen uit een latere periode, voorzien van galmgaten in de vorm van een rondboogbifora met een deelzuiltje met knopkapiteel. Ingesnoerde naaldspits (leien). Neoclassicistisch portaal van 1862, rechthoekig in een hardstenen omlijsting op neuten, en voorzien van een entablement. Bakstenen schip op bakstenen plint, voorzien van bakstenen hoekpilasters. Gekorniste, mergelstenen kroonlijst. Rondboogvensters in mergelstenen omlijsting, met negblokken in regelmatig verband; doorlopende hardstenen lekdrempel. De apsis is blind. De sacristie is in de achtergevel voorzien van twee getoogde vensters in mergelstenen omlijsting. Bepleisterd interieur, overdekt door middel van een gedrukt tongewelf op een gekorniste kroonlijst, gedragen door pilasters met ionisch kapiteel.

Mobiliair: altaar, marmer en gemarmerd hout (circa 1840). Biechtstoel, eik (midden 18de eeuw). Doksaal, eik (circa 1840). Neoromaanse, hardstenen doopvont met messing deksel (midden 19de eeuw). Neogotische glasramen. Neogotische kerkbank van de eigenaars van het kasteel de Klee.

Op het kerkhof, grafkruisen van: Margareta Vandersmissen, haar dochter [Maria?] Stra[ven] en "hun neefken", alle gestorven in 1636, waarschijnlijk aan een epidemie; [Ard?] Smeets en zijn echtgenote Catharina Vande[?]smiessen beide gestorven 24 februari 163[.]; Margarita Minnen en haar kinderen († 1690); pastoor Petrus Melotte († 1753); Jan Vroninx († 1673).

- DARIS J., *Notices historiques sur les églises du diocèse de Liège*, Volume IV, Liège, 1873, pagina 159.
- DRIESEN W. , *Bulletin des Commissions royales d'Art et d'Archéologie (Brussel 1862-1942)*, Limburgse Referenties, Hasselt, 1992, pagina 61.
- GEUKENS B., *Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen*, Provincie Limburg, Kanton Borgloon, Brussel, 1977, pagina's 56-57.
- KUBACH H.E. - VERBEEK A., *Romanische Baukunst an Rhein und Maas*, Berlin, 1976, pagina 646.

Is aangeduid als

- **Kuttekovestraat zonder nummer (Borgloon)** Neoclassicistische kerk, die de romaanse kerk op dezelfde plaats vervangt, met behoud van de toren uit eerste helft 13de eeuw. Gelegen op een hoogte boven de straat, binnen het kerkhof.
- **Kuttekovestraat zonder nummer (Borgloon)** De bescherming als monument betreft de Sint-Jan-de-Doperkerk en het omkaderend kerkhof met grafkruisen en ommuring.

Omvat de aanduiding als

- **Kuttekovestraat zonder nummer (Borgloon)** De bescherming als monument betreft de toren van de parochiekerk Sint-Jan-de-Doper.

Is deel van

- **Kuttekovestraat (Borgloon)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/31995>

Berlingen en Kuttekoven



Beknopte karakterisering

Typologies agrarische landschappen, restheuvels, plateaus, beken, natuurlijke taluds, graslanden, hoogstamboomgaarden, laagstamboomgaarden, houtkanten, oprijlanen, holle wegen, gehuchten, spoorwegbeddingen, parken, kastelen (woningen), hoeven, hagen, bronnen

Datering Romeinse tijd

Beschrijving

De ankerplaats is gelegen aan de noordwestrand van het massief van Borgloon, dat zich ruim 30 m verheft boven de schiervlakte ten

zuiden van de lijn Heks, Bommershoven, Jesseren en Piringen. Het is heuvelachtig en sterk ingesneden door erosie.

Geografisch bevindt het zich op het talud tussen Laag- en Midden-België. De steilrand valt hier samen met de grens tussen Droog- en Vochtig Haspengouw en met de overgang van de Zand- naar de Leemstreek. Deze natuurlijke steilrand is een belangrijke landschapsvormende factor. Dergelijke overgangsgebieden worden gekenmerkt door een eigen dynamiek. Uit landschap en bebouwing spreekt een rijke landbouwtraditie. Er is een zuidoost-noordwest georiënteerd patroon in de percelering waar te nemen, die mogelijk teruggaat tot de Romeinse tijd. Andere perceelsstructuren dateren vermoedelijk van de grote, middeleeuwse ontginningsperiode en werden onder impuls van talrijke abdijen vanuit verschillende laathoven tot stand gebracht.

Opmerkelijk zijn de toponiemen eindigend op -veld, die verwijzen naar van oudsher bebouwd akkerland. In dit landbouwlandschap worden de beemden op de natte valleigronden gebruikt als weilanden of populierenaanplantingen. Boomgaarden liggen rond de bebouwing en op de hellingen. De hogere plateaudelen worden ingenomen door akkers. Verder bepalen de hagen en holle wegen het landschapsbeeld.

Het dorp Kuttehoven (Borgloon) ontstond in de kleine vallei van de Rullingenbeek, die in noordwestelijke richting stroomt en daar uitmondt in de Herk. Het laathof van Cuttehoven kwam in 1290 in het bezit van de abdij van Herckenrode, die meer dan de helft van het grondgebied bezat. Het nederzettingspatroon is dat van een hoopdorp. Aan de hoger gelegen Kuttehovenstraat, die de kern van het dorp vormt, bevinden zich enkele hoeves rond de [parochiekerk Sint-Jan-de-Doper](#) en de voormalige [pastorie](#). Van op het kerkhof is er zicht op het bronamfitheater van de Rullingenbeek met zijn vlakke dalbodem en steile hellingen. In het landschap worden verschillende blikvangers waargenomen. Zuidelijk is het kasteel van Hulsberg wel zichtbaar, maar het behoort niet tot het omschreven gebied. De spoorlijn Sint-Truiden - Tongeren doorkruiste het gebied van west naar oost. De sporen werden in 1970-71 opgebroken maar de opgehoogde berm van het tracé is duidelijk zichtbaar en deels als fietspad ingericht. Ook de oprijlaan van het voormalige Hof van Herckenrode in de Kleestraat is nog zichtbaar. Elementen van dit hof werden gebruikt bij de bouw van de gesloten hoeve De Klee, die midden 19de eeuw nog werd aangeduid als Chateau La Clée. De langs de buitenzijde witgeschilderde bakstenen gebouwen zijn gegroepeerd rondom een rechthoekig gekasseid erf met centrale mestvaalt. Verder in de straat staat het [kasteel De Klee](#), gebouwd in 1904-07 als residentieel herenhuis in eclectische stijl. Het is gelegen in een [park](#) in landschapsstijl, afgesloten door een ijzeren hek.

Halverwege tussen Kuttehoven en Berlingen (Wellen), aan de oostelijke rand van de riviervlakte van de Herk, ligt het gehucht Rullingen met het gelijknamige [kasteel](#). In de 17de eeuw werd de bestaande burcht door een waterkasteel in Maasstijl vervangen, en na een grote brand in 1920 gerestaureerd in neotraditionele stijl met neorenaissance-inslag. De kasteelhoeve werd toen gesloopt. Vlakbij ligt een alleenstaand jachthuis. Het complex (12 ha) werd in 1978 door de Provincie Limburg verworven en als toeristisch-recreatief centrum gerevaloriseerd. Het domein werd voor het publiek toegankelijk gesteld. Ten zuiden ligt een [landschappelijk park](#) met enkele merkwaardige bomen en parkbos, doorsneden door een rechte dreef. In het oosten begrenst een houtkant het akkerland, aan de westelijke zijde gaat het parklandschap over in de hoogstamboomgaarden van het Provinciaal Fructuarium met oude variëteiten (voornamelijk kersen en pruimen). Ook de andere hoogstamboomgaarden in de omgeving zijn van belang voor het behoud van oude fruitvariëteiten. De Herk vormt de zuidoostgrens van het aan de overzijde gelegen Berlingen. Op de steile helling tussen de rivier en de [parochiekerk Sint-Agatha](#) ontspringt een krachtige bron.

Prehistorische en Romeinse vondsten wijzen op een vroege ontginningsgeschiedenis. Later behoorde Berlingen tot het persoonlijke domein van de graven van Loon, vervolgens was het in bezit van de prinsbisdommen van Luik. Er bevonden zich een vijftal laathoven. Op het grondgebied bevond zich ook een nu nog bestaande banmolen, de zogenaamde [Oude Molen](#), en een tweede, de [Nieuwe Molen](#), op de grens met Rullingen. De voormalige verbindingsweg tussen beide molens is nog herkenbaar als een talud in het landschap. Berlingen is steeds een landelijke gemeente gebleven. De historische bebouwing bestaat voornamelijk uit dorpshoeven, zowel gesloten, semi-gesloten als langgestrekte. Zij situeren zich vooral aan de Berlingenstraat en Bronstraat, de meer recente bebouwing aan de excentrisch gelegen Langstraat, de verbindingsweg tussen Hoepertingen en Wellen. De grote hoeve met classicistisch woonhuis in de Bronstraat wordt gemeenzaam '[t Klein Kasteeltje](#)' genoemd. Het omgevende landschap wordt bepaald door de natte valleigronden, in gebruik als weilanden of populierenaanplantingen, de hoogstamboomgaarden rond de dorpskern en de akkers op de hogere en drogere plateaudelen.

Waarden

Omvat

- **Kleestraat (Borgloon)** Cluster van hoogstamboomgaarden in de Kleestraat, merendeels al van voor 1850 aanwezig.
- **Kuttehovenstraat (Borgloon)** Langs de kuttehovenstraat bevindt zich een cluster van hoogstamboomgaarden.
- **Kleestraat (Borgloon)** Op het grondgebied van Kuttehoven (deelgemeente Borgloon) bevindt zich in de Kleestraat ter hoogte van de kapel nog enkele oude hoogstambomen (appel en peer) op de gronden van het Cijnshof De Klee.
- **Rullingen 1 (Borgloon)** Collectieboomgaard van het kasteel van Rullingen.
- **Berlingenstraat 2 (Wellen)** Ommuurd kerkhof met 19de-eeuws gietijzeren poorthek.

Omvat de aanduiding als

- **Kleestraat (Borgloon)** De bescherming als dorpsgezicht betreft de omgeving van het cijnshof De Klee met de historische gronden van het 17de-eeuwse laathof Hof van Herckenrode of Herckenrodewinning, bestaande uit weilanden, boomgaarden en akkerland. Het als monument beschermde cijnshof met herenboerparkje maakt geen deel uit van de bescherming als

dorpsgezicht.

- **Graeth, Kleestraat, Kuttekovestraat, Rullingen, Widdingen (Borgloon)** De bescherming als landschap betreft het cultuurlandschap rond Kuttekoven. Op de vruchtbare leemplateaus primeert nog grotendeels open, zacht golvend akkerland. Dit in contrast met de elders vaak overwegende laagstamfruitplantages. Gecombineerd met het uitgesproken reliëf schept het open akkergebied panoramische zichten op de wijde omgeving.
- **Rullingen (Borgloon)** De bescherming als dorpsgezicht betreft het kasteel Rullingen en het bijhorende Engels park, een parkbos en boomgaarden.
- **Kuttekovestraat (Borgloon)** De bescherming als dorpsgezicht betreft de Kuttekovestraat van Graeth tot spoorwegbrug en de onmiddellijke omgeving. De als monument beschermde brug, parochiekerk, pastorie en hoeve maken geen deel uit van de bescherming als dorpsgezicht.

Is deel van

- **Borgloon (Limburg)**
- **Wellen (Limburg)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135345>